

KUNSTPROJECT ELDERS

Grote billboards sieren vanaf midden juni het landschap van Gestel.

Dommel in Beeld

Fieke Barten, Marc Volger en Ank van Engelen (van links naar rechts) vormen samen de stichting Dommel in Beeld. Na een eerste buitenexpositie in 2003 hebben ze nu een tweede grote kunstexpositie in voorbereiding. Elders. Grote billboards en een flink aantal losse projecten om de bevolking zo veel mogelijk bij Elders te betrekken. De expositie start vrijdag 18 juni.

Contrasterende foto's in Gestel

Billboards met foto's die zorgen voor tegenstellingen in het landschap. Drie Gestelse kunstenaars willen verrassen met de expositie Elders.

door Marcel Linssen

Andrea Stultiens is een fotografe uit Nijmegen die zich toelegt op de documentaire-achtige fotografie. Als samensteller heeft ze het levensverhaal van het echtpaar op de foto vastgelegd aan de hand van zo'n duizend foto's die ze uit een archief heeft opgeduikeld. Enkele van die idyllische foto's zijn straks te zien in Gestel. foto Andrea Stultiens

Tegenstellingen, contrasten. Daar moeten de makers van de Gestelse buitenexpositie Elders het van hebben. Tegen de achtergrond van ongerepte Brabantse natuur of de soms compleet aangeplante natuur, sieren vanaf begin juni zo'n 25 billboards het Gestelse landschap.

Met op die pakweg vier bij vijf meter grote billboards met afbeeldingen van bekende professionele fotografen. Foto's die een soms schrijnend contrast vormen met het landschap, waarin ze 'geplant' zijn. De ene keer zal het gaan om een desolaat landschap, om een plek op aarde waar de armoede 'te proeven' is aan de foto; de andere keer is het een super idyllisch plaatje, bijvoorbeeld een koppel in de Oostenrijkse bergen. Zoals de foto van Andrea Stultiens. Een van andere fotografen die meedoet aan deze expositie is de in Den Bosch wonende Roderick Henderson. Zijn foto's geven vaak een beeld van het leven van mensen die het iets minder hebben. Momenteel zijn in Boxtel een aantal foto's te zien van Henderson die hangen aan de buitenzijde van de Hoogheemflats. Foto's van bewoners van de flats. „Maar dat zijn heel andere foto's dan die hier in Gestel te zien zijn van Henderson”, haast organisatrice Ank van Engelen zich te zeggen.

Andere fotografen die exposeren zijn Wout Berger, Nico Bick, Ruud van Empel, Nick Hannes, Martin

Roemers en Raimond Wouda. Van Engelen heeft samen met Fieke Barten en Marc Volger twee jaar geleden de stoute schoenen aangetrokken om een tweede grote expositie op te zetten in hun woonplaats.

De eerste keer was in 2003 de expositie 'Te mooi om waar te zijn'. Op tal van plekken in het Gestelse buitengebied stonden toen installaties. Soms iets té verborgen en mogelijk te fragiel, te breekbaar. Binnen enkele dagen waren op meerdere plekken vernielingen aangericht. Als het drietal daardoor iets heeft geleerd heeft dan is dat niet alleen dat je kunstwerken niet te ver weg moet stoppen, maar ook

dat ze ten alle tijde hufterproof moeten zijn. Aan beide voorwaarden voldoet de Elders foto-expositie die vanaf midden juni zo'n drie maanden de straten van Berlicum, Gestel, Den Dungen en Gemonde zal sieren.

De billboards komen te staan op plekken waar iedereen ze vrijelijk en goed kan bekijken, zoals het gemeentehuis van Gestel. „We hebben nu 27 plekken waar zo'n bord kan staan. Daarbij moet je er op letten dat de verkeersveiligheid niet in het geding komt. Want wat niet kan is dat automobilisten omkijken naar een complexe foto op een billboard, waardoor je ongelukken krijgt”, zegt Marc Volger uit.

Ansichtkaarten als kunst van elders

Onderdeel van Elders is het project Plaats van kunstenaar Marc Volger. Hierin staat de 'ouderwetse' landschapsansichtkaart centraal. Het verzenden en ontvangen ervan maakt nog steeds deel uit van de 'vakantiefolklore'. En al die ansichten komen letterlijk van 'elders'.

Volger zoekt inwoners van Sint-Michiëlsgestel die een Ansichtkaart hebben met daarop een landschap. Het gaat om de plek, maar ook om het verhaal erachter, de herinnering. Het resultaat wordt straks op de vloer van supermarkten geplakt. Reactie: marc@volger.com

De Belgische fotograaf Nick Hannes houdt in zijn fotografie van tegenstellingen. Reizend door Oost-Europa trof hij in het plaatsje Yevpatrija in de Oekraïne dit namaakeiland aan, compleet met schildpad. Bij de jongeren die hier hun toevlucht gezocht hebben, lijkt de verveling toegeslagen. Deze foto is opgenomen in het Gestelse kunstproject Elders. Hannes, afkomstig uit Antwerpen, heeft een fascinatie ontwikkeld voor de landen van de voormalige Sovjet-Unie. Met regelmaat portretteert hij treffend de sociale en politieke omstandigheden in deze landen.

foto Nick Hannes

Kunst die het landschap koestert

door Marcel Linssen

SINT-MICHIËLSGESTEL - De billboards vormen maar een onderdeel van het beduidend grotere Eldersproject. Wie Ank van Engelen, Fieke Barten en Marc Volger - samen Stichting Dommel in Beeld - kent, weet dat een simpele expositie voor hen te weinig is. Weet ook dat ze hun kennis willen overdragen, uitdragen. „Bij al die foto's op de billboards zie je botsende belangen in het landschap. Je ziet op die foto's hoe achteloos sommige mensen omgaan met het landschap waarin ze leven, hoe ze het kapot maken, verpesten. En we hopen dat dat doordringt tot de mensen hier als ze die billboards zien”,

legt Ank van Engelen geduldig uit. Daar zit dus zelfs een kleine boodschap achter, geven ze toe: „Wees zuinig op het landschap waar je in leeft”, zegt Marc Volger. Om de billboardexpositie meer impact te geven dan alleen maar foto's in het landschap, zijn een zestal projecten opgezet. Hierdoor komen inwoners van Gestel in juni op tal van plekken iets van Elders tegen. „Die landschappen op de foto's komen van elders. De projecten die er omheen bedacht zijn, hebben ook iets te maken met hier en met elders”, zegt Volger. Als voorbeeld geeft hij aan dat kunstenaar Monique Broekman drie installaties gaat maken aan de hand van gesprekken die ze heeft

met Poolse seizoensarbeiders en vluchtelingen naast ouderen. Kunstenaar Natatsja d' Armagnac gaat met leerlingen van Kentalis en het Elde college kijken naar hun beleving van het landschap

en maakt daar een film over. Het echtpaar Martin en Inge Riebeeck betreft bewoners van zorginstelling Nieuw-Beekvliet en studenten van Gymnasium Beekvliet in een project dat eveneens een film oplevert. Daarnaast krijgen leerlingen van de Gestelse lagere scholen op school een brokje Elders voorgeschoteld dat ze zelf hebben samengesteld, samen met kunstenaar Fieke Barten.

Als het aan de kunstenaars ligt worden de Gestelse dorpen ondergedompeld in verhalen over elders. Ank van Engelen zorgt voor een reizend kofferproject, en laat zo aan de hand van filmpjes op verschillende plekken in de gemeente zien wat elders gebeurt.

Plattelandontwikkeling in uitvoering ELDERS

Idylle en frictie in het landschap

Op 23 locaties in Sint-Michielsgestel staan langs doorgaande wegen grote billboards opgesteld van 19 nationaal en internationaal bekende fotografen. Een tastbaar resultaat van de ELDERS billboardroute die het lokale Brabantse landschap anders zichtbaar laat zijn. Naast de billboards wordt in Sint-Michielsgestel gratis het ELDERS magazine huis-aan-huis verspreid. Daarnaast initieert ELDERS een aantal participatieprojecten. Voor deze projecten werd contact gelegd met verschillende (groepen) inwoners van Sint-Michielsgestel; onder meer ouderen, vluchtelingen, leerlingen van basisscholen, voortgezet en speciaal onderwijs, asielzoekers en seizoensarbeiders. Dit mondde uit in diverse installaties en films. Ter afsluiting van het ELDERS kunstproject verschijnt begin september 2010 een rijk geïllustreerd boek.

ELDERS heeft vanuit de Plaatselijke Groep Streekimpuls van Maas(horst) tot Meierij een bijdrage ontvangen. Reden hiervoor is dat het project landschap en kunst samenvoegt en nieuwe groepen daaraan verbindt.

De initiatiefnemer aan het woord

ELDERS is een project van kunstenaarsinitiatief Stichting Dommel in Beeld. Zij initieert kunstprojecten in de gemeente Sint-Michielsgestel. Ank van Engelen, één van de kunstenaars: "Door tijdelijk kunstwerken te plaatsen in de openbare ruimte en door het organiseren van participatieprojecten en (educatieve) activiteiten, hoopt Dommel in Beeld op prikkelende en verrassende wijze reflectie op het landschap te stimuleren. Het project trekt landelijke media-aandacht en bereikt een nieuw publiek in het Brabantse landschap. Stichting Dommel in Beeld werkt ook samen met de boeren die langs de route liggen en versterkt zo de samenhang tussen bevolking, landschap, kunst en boeren. Mede dankzij de LEADER Streekimpuls middelen heeft ELDERS dit resultaat kunnen bereiken."

Vitaal, mooi en schoon Brabants platteland

ELDERS maakt onderdeel uit van de herinrichting van het platteland. Aan de uitvoering werken overheden, maatschappelijke organisaties en particulieren, onder regie van provincie Noord-Brabant. In deze regio zijn zij verenigd in de Reconstructiecommissie Maas en Meierij.

www.streekimpuls.nl
www.maasenmeierij.nl

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling; Europa
investeert in zijn platteland

Provincie Noord-Brabant

KUNSTEXPOSITIE ELDERS

Elders is een opmerkelijke kunstexpositie met foto's van bekende fotografen die lang doorgaande wegen in de gemeente Sint-Michielsgestel staan. De eerste billboards hangen al.

'Er gebeurt iets met mensen die op pelgrimage gaan'

Zes projecten zijn bedacht rond de Gestelse kunstexpositie Elders. Het project Reistijd van Monique Broekman beeldt persoonlijke geschiedenissen uit.

door onze correspondent
Willem Geurts

SINT-MICHIELSGESTEL - Vijftwintig keer trok de bejaarde vrouw Sina Sterks uit Sint-Michielsgestel naar Lourdes voor een bedevaart. Nu is het gelaat van de heilige Bernadette voor de duur van het groots opgezette kunstproject 'Elders' - vanaf de dijk aan de Horziksestraat te bezichtigen. Bij het huis van de vrome pelgrim Sterks. Kunstenaar Monique Broekman geeft met het meer dan levensgrote portret invulling aan het thema 'Reistijd'. Zij ging te rade bij Sina Sterks, op zoek naar de beweegredenen voor haar talrijke pelgrimages. „Er gebeurt iets met mensen die op deze pelgrimage gaan”, weet Broekman nu. Haar werk ziet ze dan ook als een goed gedocumenteerde ode aan pelgrimangers. Er zijn nóg twee werken van Monique Broekman te bewonderen tijdens Elders. Het ene bij fruiteler Peter van de Ven aan de Brandsestraat in Den Dungen, het ander bij de kerk in Middelrode. Bij alle kunstwerken toont de kunstenaar haar verbondenheid met mensen. Zo duikt zij tijdelijk in het bestaan van de betrokkenen. Voordat Broekman in Den Dungen de Poolse gastarbeider op het doek vereeuwigde bracht zij uren

Kunstproject Elders

- De buitenexpositie Elders begint vrijdag en duurt tot 5 september.
- Centraal staat de beleving van het landschap. Hoe gaan we om met het landschap waarin we leven en moet dat wel of niet veranderen?
- Aan de hand van 23 billboards, verspreid over de hele gemeente Sint-Michielsgestel, zijn landschappen van elders te zien tegen de achtergrond van het plaatselijke landschap.
- De foto's zijn gemaakt door 19 nationaal en internationaal bekende

fotografen. Onder hen: Roderik Henderson, Nick Hannes en John Goto.

- In de hele gemeente wordt deze week een gratis magazine verspreid met alle wetenswaardigheden over Elders.
- Naast de billboards omvat Elders projecten over heimwee, souvenirs, vakantie, reizen die op verschillende plekken in de gemeente te zien zijn. Een samenvatting van alles is Reizende Koffers, te zien in de gemeenschapshuizen.

door met een groep arbeiders. „Mijn belangstelling voor mensen loopt als een rode draad door mijn werken”, zegt Broekman. Uitvoerige gesprekken met twee vluchtelingen uit Sierra Leone leverden haar inspiratie voor het derde schilde-

rij, ook al weergegeven op een grote wand, nu bij de kerk in Middelrode. „Het verhaal van mensen onderweg, 'Reistijd'”, zegt Broekman. „Het mooie aan kunst is dat je de tijd als het ware stil kunt zetten. Voor je het weet is het voorbij.”

Kunstenaar Monique Broekman (rechts) met Sina Sterks, bewoonster van de Gestelse boerderij met Broekmans kunstwerk. foto Clemens Le Blanc

Wout Berger

De Nederlandse fotograaf Wout Berger legde de meest vervuilde landschappen van Nederland vast. Idyllische plaatjes, maar de werkelijkheid is anders. Deze billboards staan aan de Driezee in Middelrode.

Reizende koffers

Oude koffers met daarin een modern beeldscherm. In alle Gestelse gemeenschapshuizen staan de koffers. Bezoekers kunnen daar via filmpjes een totaalbeeld krijgen van de kunstroute Elders.

Leon Suijs is sinds 25 mei bezig met het plaatsen van de stellages. Gisteren hing hij de eerste doeken op in Gestel.

foto Clemens Le Blanc

'Mens zet landschap naar z'n hand'

door **Marcel Linssen**

SINT-MICHIELSGESTEL - Het is hard werken de laatste dagen voordat de buitenexpositie Elders vrijdag begint. Zeven uur 's morgens staat Ank van Engelen naast haar bed, klaar voor weer een nieuwe dag regelwerk. Tot pakweg middernacht. „Elders is groot. Dat hebben we een beetje onderschat”, vertelt ze in de wereldwinkel in Berlicum. We zijn Ank van Engelen, Marc Volger en Fieke Barten, de drie kunstenaars die de organiserende stichting Dommel in Beeld vormen. Elders is hun tweede grote expositie in tien jaar. Een megaklus waar ze twee jaar geleden aan zijn begonnen en dis nu staat als een huis. Het hart van El-

ders zijn de 23 billboards met foto's van landelijk en internationaal bekende fotografen. Doeken van 4x6 meter en op sommige plekken nog een slag groter. „Uitgangspunt daarbij is hoe wij het landschap ervaren waarin we leven. Mensen willen een droomlandschap, maar dat betekent voor een agrariër iets anders dan voor jou en mij. En vaak kan dat droomlandschap niet meer op de plek waar je bent omdat de mens de neiging heeft het landschap naar z'n hand te zetten”, vertelt Van Engelen. Op verschillende plekken zullen de tegenstellingen tussen de bestaande natuur en de natuur op de foto ontluisterend zijn. „Een billboard op het hoek Schijndelseweg-Nieuw-

straat toont een foto van de Belgische fotograaf Nick Hannes: twee schepen op het droge ergens in de voormalige Sovjetunie. „Een grotere tegenstelling kun je niet krijgen”, zegt Van Engelen. In Berlicum is ze bezig haar project Reizende koffers in te richten. Een simpele maar vernuftige stellage van koffers met enige heimwee naar het verleden en uitleg over de verschillende Elders-projecten. Zo tonen Martin en Inge Riebeek in een film tegenstellingen en overeenkomsten tussen bewoners van zorgcentrum Nieuw-Beekvliet en studenten van gymnasium Beekvliet. „Een pracht film. Daarin zit een Surinaamse man die terug wil naar Suriname en daar kippen wil houden.

Pure heimwee. En daar tegenover een jongen van Beekvliet die droomt van een hotel op Mars.” Natasja d'Armagnac is aan de slag gegaan met jongeren van Kentalis en Elde. „Die beleven de natuur elk op een heel andere manier.” Fieke Barten presenteert haar 'souvenirs van dichtbij en veraf' - herinneringen - in de oude boerderij van Leon Adriaans aan het Sterrenbos. Marc Volger vertelt de verhalen achter de ingezamelde ansichtkaarten, te zien in het gemeentehuis. Van alle projecten zit iets in de doorlopende film Reizende koffers. „Hier krijgen mensen een totaalbeeld. Iemand in Gemonde moet ook weten wat in Berlicum te doen is”, meent Van Engelen.

ELDERS: Idylle en frictie in het landschap

Op vrijdag 18 juni om 16 uur opent Ben Leenen, wethouder Cultuur van Sint-Michielsgestel, het kunstproject ELDERS. Dit is het startsein van deze bijzondere kunstroute die t/m 5 september her en der in de hele gemeente Sint-Michielsgestel te zien zal zijn. Op 23 locaties langs doorgaande wegen staan grote billboards opgesteld van 19 Nederlandse en buitenlandse fotografen. Zij tonen landschappen waarin idylle en frictie centraal staan.

De grote billboards tonen verrassende fotografische visies op het landschap van negentien nationaal en internationaal bekende fotografen. Landschappen – vaak van over de grens, van elders – waarin idylle en frictie centraal staan. Landschappen die onze droom van het onaangeroerde, pure landschap verbeelden, deze becommentariëren of juist resoluut verstoren door menselijke interventie.

ELDERS nodigt de voorbijganger uit om met andere ogen te kijken naar deze wisselwerking tussen het plaatselijke landschap hier en het fotografische landschap van elders.

Landschap uitgangspunt project ELDERS

Uitgangspunt voor ELDERS vormt het lokale Brabantse landschap. Een 'gemaakt' landschap dat constant in verandering is en dat zich kenmerkt door heel verschillende elementen: weidegrond, akkers, verkeer en bebouwing, gecon-

strueerd landschap en min of meer natuurlijke, onbedorven stukken natuur. Idyllische stukjes landschap grenzen aan delen die juist botsen met het beeld dat wij van een ideaal, puur landschap hebben. Het landschap draagt sporen van deze frictie, maar het ingrijpen in het landschap levert ook nieuwe schoonheid op. Idylle en frictie bestaan hier naast elkaar.

Deelnemende fotografen zijn Peter van Beek, Wout Berger,

Reinout van den Bergh/Huib Fens, Nico Bick, Sonja Braas (D), Ruud van Empel, Kevin Erskine (US), Stella Faber, John Goto (UK), Nick Hannes (B), Roderik Henderson, Rob Hornstra, Marcus Koppen (D), Michael Reisch (D), Martin Roemers, Tim Simmons (UK), Andrea Stultiens, Raimond Wouda en Thomas Wrede (D).

Participatieprojecten ELDERS

Rondom de thematiek van het billboardproject worden zes participatieprojecten gerealiseerd met verschillende groepen inwoners van de gemeente Sint-Michielsgestel. Deze participatieprojecten gaan over heimwee, asiel, souvenirs, vakantie, herinnering, ont-heemding en geboortegrond. Begrippen die te maken hebben met het verlangen ergens anders te zijn, te reizen en verblijven in een ander landschap. Het eindresultaat – een kleine expositie, presentatie of film – is op verschillende openbare

locaties in alle woonkernen van de gemeente te zien.

Jongeren van Kentalis en van het Elde College bijvoorbeeld, zetten hun ervaringen met het landschap om in beeld, tekst en dans. Hoe communiceren jongeren hierover wanneer 'gewone' taal niet altijd voor de hand ligt? Dit is te zien in de film HOREN EN ZIEN. Het participatieproject REISTIJD vertelt in drie installaties de persoonlijke reisgeschiedenissen van Poolse seizoenarbeiders, bedevaartgangers en vluchtelingen. Het project PLAATS stelt de ansichtkaart met landschap, een groet van elders, uit bezit van inwoners uit Sint-Michielsgestel centraal.

Naast deze participatieprojecten worden ook activiteiten zoals lezingen, filmavonden, workshops en fietstochten georganiseerd. Kunstenaars participatieprojecten: Natasja d'Armagnac, Fieke Barten, Monique Broekman, Ank van Engelen, Martin en Inge Riebeek en Marc Volger.

Uitgebreide info over participatieprojecten, billboardroute, activiteiten en fietsroutes: www.elderslandschap.nl

ELDERS is financieel mogelijk gemaakt door: Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling, Provincie Noord-Brabant, Gemeente Sint-Michielsgestel, Schatten van Brabant, Stichting Kunstbalie, SNS REAAL Fonds en Stichting DOEN.

Natuuridylle geeft zich bloot op billboard

door onze correspondent
Mark van de Voort

Hoe mooi de natuur ook is, de menselijke waarheid achterhaalt haar wel. In het moderne natuurlandschap botsten idylle en werkelijkheid al snel op elkaar. De natuur maakt steeds meer plaats voor de bedrijvige mens. Het grootschalige project 'Elders' van kunstenaarsinitiatief Stichting Dommel in Beeld wil die frictie blootleggen. Twintig nationale en internationale fotografen geven op grote billboards hun kijk op de natuur en de teloorgang van die idylle. Langs 23 markante plekken in de gemeente Sint-Michielsgestel is een route van vijftig kilometer uitgestippeld waar enorme billboards te zien zijn met uitvergrote foto's. Schitterend startpunt is het fotowerk van Ruud van Empel op de oude verweerde toren op het Petrus Dondersplein in Gestel. Zijn digitaal bewerkte foto 'Study in Green #8' is een magisch tafereel met een verdwaald hertje in een donker kunstmatig woud. Een eyecatcher van jewelste, zeker op dit formaat. Een fotowerk dat eerder ook door popmusicus David Sylvian is gebruikt voor zijn laatste album 'Manafon'.

Voor veel van de getoonde foto's is het zaak om even rustig de tijd te nemen. De fotografen spelen een subtiel spelletje waarbij de natuur uit haar lood geslagen lijkt. Is het echt of worden we hier genept? Thomas Wrede construeert kleine maquettes waarmee hij de werkelijkheid naar zijn hand zet. Zo is in het afgelegen Sterrenbos een idyllische drive-in te zien bij zonsopgang. Tim Simmons schept weer een onwerkelijk natuurdecor met subtiel geplaatste lichtbronnen. Andere foto's zijn meer documentair van opzet maar weten door hun compositie een surreële spanning op te roepen. De desolate fotowerken van Roderik Henderson krijgen een extra lading zo midden in het kale Brabantse akkerlandschap. Hoogtepuntje is het glinsterende landschap van Tokyo van Marcus Koppen. Uitgaansjongeren fietsend langs de Hasseltse dijk geloven hun ogen niet.

Het billboard aan de toren op het Gestelse Petrus Dondersplein.

foto **Clemens Le Blanc**

Anders maar even opmerkelijk zijn de Russische landschappen vol afgedankt wapentuig van Martin Roemers of de vervuilde landschappen van Wout Berger. Het kost wat moeite om de hele exposi-

tie 'Elders' tot je te nemen. Maar de inspanning betaalt zich dubbel en dwars terug. 'Elders' is een uitstekend gedocumenteerde en verzorgde foto-expositie waarbij de maakbare werkelijkheid van de na-

tuur aan de tand wordt gevoeld. Kunstproject 'Elders: idylle en frictie in het landschap', kunstroute langs fotobillboards, t/m 5 september, in de gemeente Sint-Michielsgestel; informatie: www.elderslandschap.nl

'Gestel is een omweg waard'

B.D. 19 juni 2010

Ben van Gorkum en Rian van der Eerden voor het billboard van kunstproject Elders bij Kentalis, het voormalige doveninstituut in Sint-Michielsgestel. foto Clemens Le Blanc

door onze correspondent
Willem Geurts

SINT-MICHIELSGESTEL - Op het ogenblik dat het Kunstproject 'Elders - idylle en frictie in het landschap' gisteren opende met de onthulling van een immense foto voor het Kentalis-hoofdgebouw, ontlokte dat bij de aanwezige Wim van Bavel de spontane opmerking: „Deze lelijkheid vormt een regelrechte tegenstelling met de natuur.” Zijn constatering bij het beeld van een zwerverskampementje in de vrije natuur paste bij wat het grootse kunstproject in Sint-Michielsgestel beoogt. De beleving van het landschap staat er centraal. Ontkomen aan de foto's zal tot begin september niet lukken.

Op 23 plekken staan, verdeeld over de gemeente, massieve steigers opgesteld in het Brabantse land-

schap. Foto's erop. Mooi en lelijk, bedoeld om mensen aan het denken te zetten. Idylle en frictie, volmaakt en storend. Gisteren vond de opening plaats in en bij het gemeentehuis van Sint-Michielsgestel. Peter van de Dungen (van de organiserende Stichting Dommel in Beeld) vindt dat door de grote expositie 'Sint-Michielsgestel zeker een serieuze omweg waard is'. Het kunstproject dat, naar wens van de bedenkers, ook bewoners van het platteland verleidt tot 'deelname'. Ben van Gorkum en Rian van der Eerde zochten thuis in Schijndel, geïnspireerd door 'Elders', naar een alleszeggend zelfgemaakt plaatje. „Kijk, dit is voor mij de mooiste natuur. Fantastisch qua compositie en kleur.” Een foto vanuit de lucht. Ruitjes, rechthoekjes, schuinlopende parallelle lijntjes, opgevuld met veelkleurig ge-

schakeerde lichtvlakken. „Het zou zeker niet misstaan in de expositie”, vindt Van Gorkum. Rian van der Eerden vindt haar droomnatuur in een foto uit Umbrië. „Piano Grande is een vlakte met volmaakte stilte. Dat roept bij mij een verlangen op.” Zij kan zich vereenzelvigen met de gedachtegang van kunstenaars. „Zoals ik me kan verliezen in deze foto, zo hebben kunstenaars nog een vermogen méér. Zij scheppen een eigen werkelijkheid.” Bij aankomst in het gemeentehuis mogen Van der Eerden en Van Gorkum ook op de foto, mét hun foto. Deze verschijnt in het boek dat 'Elders' in september uitbrengt. Wim van Bavel kwam tot de slotsom bij de zwerversfoto van Nico Bick: „Lelijk kan ook mooi zijn.”

 Zie ook pagina 33

Een foto in het Gestelse buurtschap Halder van het kunstproject Elders trekt de nodige aandacht. De grote foto laat een verlaten plek in de Amerikaanse staat Nevada zien. foto Maikel Samuels

Beelden die je aanzetten tot nadenken

door **Bart Coolen**

DEN BOSCH/SINT-MICHIELSGESTEL -

In het centrum van Sint-Michielsgestel prijkt een enorm billboard met een foto van een vervallen vissersboot op de bodem van het drooggevalen Aralmeer. Een kudde kamelen zoekt verkoeling tegen de brandende zon in de schaduw die de boot opwerpt. De droogte maakt van het meer een toekomstige woestijn. Een groot contrast met het druilerige Hollandse weer en het groene karakter van de omgeving. De foto maakt onderdeel uit van het project Elders, een initiatief van het kunstenaarsinitiatief Dommel in Beeld. Verspreid over de dorpen van de gemeente Sint-Michielsgestel laten 23 enorme foto's je nadenken over landschappen en de rol van de mens daarin. Afgelopen zaterdag fietsten zo'n vijftig belangstellenden vanaf

Kunstproject Elders

- De buitenexpositie Elders is op 18 juni begonnen en duurt tot en met september.
- Centraal staat de beleving van het landschap. Hoe gaan we om met het landschap waarin we leven en moet dat dan wel of niet veranderen?
- Aan de hand van 23 billboards, verspreid over de hele gemeente Sint-Michielsgestel, zijn landschap-
pen van elders te zien tegen de achtergrond van het plaatselijke landschap.
- De foto's zijn gemaakt door 19 nationaal en internationaal bekende fotografen. Onder hen: Roderik Henderson, Nick Hannes en John Goto.
- Er zijn ook twee fietstochten.
- Zie voor meer informatie www.elderslandschap.nl

de Parade in Den Bosch een deel van de route. „We willen juist ook mensen uit de stad enthousiast maken voor de omgeving”, verklaart medeorganisator Ank van Engelen. „Mensen dromen van mooie landschappen. Maar we idealiseren al snel, want in Nederland is bijna ieder landschap door men-

sen gemaakt.” Bij buurtschap Halder toont een foto een verlaten plek in de Amerikaanse staat Nevada. Vroeger een goudmijn, nu door kernproeven en waterproblemen een lelijk en uitgeput gebied. De foto laat een vlakte zien met wat autowrakken en verlaten huizen. „Juist door het

desolate landschap is het een mooie foto. Je beseft ook meteen hoe mooi de omgeving hier is en hoe zuinig we daarop moeten zijn”, vertelt Peter van den Dungen. Het project, dat nog tot 5 september is te zien, trekt ook de aandacht van passanten. „Een mooi initiatief. In eerste instantie roept het vragen op, juist omdat de beelden zo verschillen met de omgeving. Maar met de tekst op de bordjes eraan wordt alles duidelijk”, vertellen twee vrouwen op de weg terug van de Bossche markt.

Niet iedereen heeft filosofische motieven om de foto's te bekijken. Wim Braspenning (71) uit Den Bosch heeft zo zijn eigen redenen: „Ik ben vorig jaar weer verliefd geworden. Mijn vriendin Tilia komt uit Bussum en kent de omgeving nog niet. Nu kan ik haar laten zien hoe mooi het hier is!”

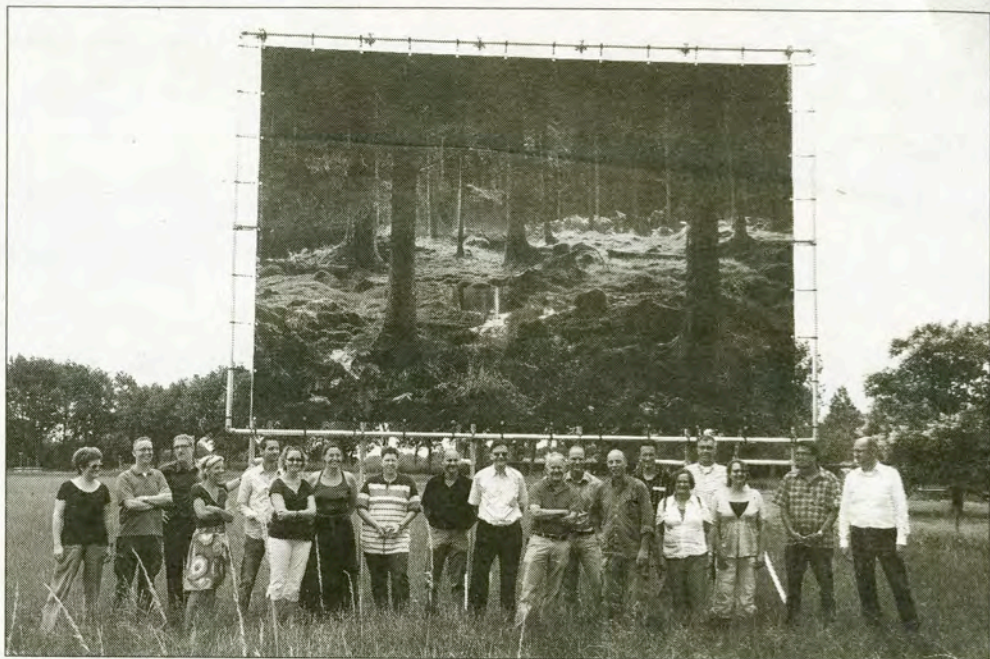
Fietstocht langs landschapskunst

Zaterdag 7 augustus organiseren stichting Dommel en Beeld en stichting De Groene Vesting een kunstzinnige fietstocht door de omgeving van 's-Hertogenbosch, Sint-Michiëlsgestel en Den Dungen.

De tocht voert langs de billboards die in het kader van de kunsttentoonstelling 'ELDERS Idylle en frictie in het landschap' staan opgesteld in het buitengebied ten zuidoosten van de stad.

De billboards tonen grote foto's die de kijkers aanzetten tot nadenken over het landschap om ons heen, wat wij mensen met het landschap doen en wat het landschap met ons doet.

De tocht vertrekt om 13.00 uur, vanaf Parade 11 te 's-Hertogenbosch (bij het Bisschoppelijk Paleis). De totale tocht duur circa vier uur, inclusief enkele stops. Deelname is gratis.

Graag wel even aanmelden via: info@elderslandschap.nl

of: 06 – 28 33 1456. Meer informatie is te vinden op:

www.elderslandschap.nl of www.degroenevesting.nl

Kunstproject Elders prooi voor vandalen

SINT-MICHIELSGESTEL - De foto van het kunstproject Elders die in het bos aan de Esscheweg hing is door vandalen met messen vernield. Bij het Sterrenbos is inmiddels het doek dat daar hing door onbekenden verwijderd. Een eerste poging om dit doek weg te halen mislukte doordat de organisatie tijdig werd gewaarschuwd. De organisatie heeft aangifte gedaan bij de politie. De betreffende fotodoeken zullen opnieuw worden opgehangen. Inmiddels heeft de politie toegezegd meer te zullen gaan surveilleren. Organisatrice Ank van Engelen gaat vandaag met de gemeentebestuur bekijken hoe de verschillende billboarden beter kunnen worden beveiligd.

Twee doeken zijn beschadigd, waarvan één ook naderhand gestolen is. Deze doeken zijn direct door de firma Dibbes opnieuw geprint en ingehangen.

Hierna is er - ondanks twee zomerstormen - geen schade meer geweest. Uniek voor kunst in de openbare ruimte! Na de storm kregen we zelfs melding van mensen die enkele doeken die er uit gewaaid waren, in veiligheid hadden gebracht..

Het ontlokte bij Professor John Goto, een van de deelnemende fotografen, in zijn bijzonder lovend artikel in het vakblad D-Marc, van het Engelse Digital and Material Arts Research centre, de volgende bewoordingen:

"I asked the curators about vandalism. They assured me Holland is not immune to. But the community took pride in and any problems were quickly reported and dealt with. During one particular storm, villagers were seen chasing across fields after an image that had been blown from its boarding."

Voorts verschenen er kleinere artikelen in de volgende dagbladen: *Volkskrant* (7/7/2010), *Algemeen Dagblad* (2/7/2010). Een uitgebreid artikel in het juli/augustusnummer van *Brabant Cultureel*, een artikel in het fotovakblad *Gup*(27/6/2010), vakblad *Fotografie* (juli/augustusnr.), *Villa d'Arte* (aug./sept.nr.), *Kunstkalender van Kunstbeeld*(juli/aug.nr.) , *Uit in 's-Hertogenbosch* (juli/augustusnr.), *Bosche Omroep*(27/07/2010 en 8/8/2010). *In Die Presse* (21/8/2010) en op verschillende websites over kunst en fotografie.

4 en 5 september laatste weekeinde billboards

Feestelijke afsluiting kunstproject elders

Op vrijdag 3 september wordt het kunstproject 'elders' feestelijk afgesloten. In de hal van het Gemeentehuis van Sint-Michielsgestel zal met o.a. de presentatie van het boek over 'Elders' het project symbolisch worden afgesloten.

De boekpresentatie zal worden opgeluisterd met een geluidsculptuur van Jack van de Ven en Sandra Schuurmans.

De afsluiting van dit project sluit aan op een studiedag over fotografie die in samenwerking met het bkcc (brabants kenniscentrum kunst en cultuur) vanuit Tilburg wordt georganiseerd. Deelnemers aan deze studiedag zullen van daar per bus een rondtoer langs de billboards in Sint-Michielsgestel maken. Op deze studiedag en rondtocht kan inmiddels niet meer worden ingetekend maar vanaf 4 uur is men welkom bij de officiële afsluiting in het Gemeentehuis. De billboards zullen in het weekeinde van de 4 en 5e september voor het laatst te zien zijn. De organisatie van 'Elders' kijkt terug op een project waarbij fotografie en landschap op een monumentale

wijze werden verbonden. Voor iedereen zichtbaar. Er is alles aan gedaan om iedereen van achtergrondinformatie te voorzien en door de verschillende participatieprojecten zijn jong en oud betrokken bij het project. Een fraai magazine is huis aan huis verspreid, er zijn fietstochten en een filmavond georganiseerd. Bij de billboards werden borden geplaatst met informatie over het billboard en het landschap ter plekke. De site www.elders-landschap.nl blijft nog een tijdje in de lucht om nog wat na te genieten. De billboards zijn massaal bekeken en hebben veel positieve reacties opgeleverd. Fieke Barten, Ank van Engelen en MarcVolger, die twee jaar aan dit project hebben gewerkt, danken iedereen die hebben bijgedragen aan het succes.

